

Universitetet for miljø- og biovitenskap (UMB)

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007, Dep.
0030 Oslo

Sendt som e:post til
postmottak @fkd.dep.no
postmottak@lmd.dep.no

Deres ref:

Vår ref: S.2004/424 OJ A. 452

Forskningsavdelingen

Saksbehandler: Odd Jarle Skjelhaugen
Direkte tlf: 64965041
E-post saksb: odd-
jarle.skjelhaugen@umb.no
postmottak@umb.no
E-post UMB:
Postadresse: Postboks 5003
1432 Ås
Besøksadresse: Høgskoletunet 3, Cirkus
Faks: 64 94 75 05
Dato: 01.02.2005

Hørings svar fra Universitetet for miljø- og biovitenskap (UMB): Samlet innsats - ny struktur - innstilling fra styringsgruppen for den blå-grønne matalliansen

Generelle kommentarer

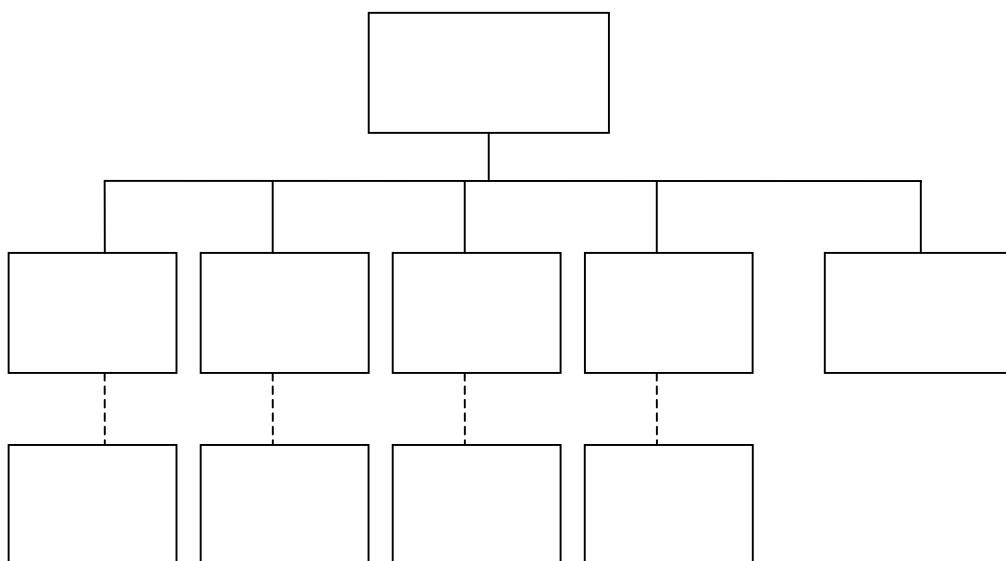
UMB deler utvalgets visjon om å bygge en internasjonalt konkurransedyktig forskningsorganisasjon og mener at en nasjonal samordning er eneste veien å gå. UMB mener at det er synergier å hente ved å koble fiske- og fangst, oppdrett av akvatiske og terrestriske organismer, og foredling av mat fra disse produksjonene. De industrielle synergiene mellom landbruk og havbruk er åpenbare innen fôr, helse, avl, foredling, logistikk, sporbarhet, distribusjon og internasjonal markedskunnskap.

Ta vare på gode randsonerelasjoner

UMB mener at det er svært viktig å ta vare på gode randsonerelasjoner og forskningssamarbeid som allerede er etablert. Vi understreker at det regionale samarbeidet mellom Akvaforsk, Matforsk og UMB er det forskningsmiljø i Norge hvor den blå-grønne synergien i dag er sterkest til stede, og blir utnyttet gjennom nasjonalt og internasjonalt forskningssamarbeid. De tre Ås-institusjonene samarbeider med Oslo-institusjonene NVH, VI, VESO og UiO. Oslo-Ås regionens kompetanse utnyttes av næringsliv innen matproduksjon, fiskeoppdrett, sjukdomskontroll og næringsmiddelproduksjon over hele landet. Randsonesamarbeidet i vår region er en garanti for en blå-grønn suksess, og må videreføres uansett hvilke nasjonale samarbeidsmodeller som velges.

UMB ønsker primært en "Ett-selskaps-modell" med regionale avdelinger

Utvalgets konsernmodell med et holdingselskap og 4 datterselskaper og et infrastrukturselskap betinger etablering av 5 nye selskaper og 5 styrer. Det medfører betydelige administrative kostnader, uklare pengestrømmer og gir grunnlag for konkurranse mellom datterselskapene. For å skape reell samling om ett næringsrettet selskap, der alle blir ansatte i "NoFiMa" og ikke i hver sine datterselskaper, vil UMB foreslå en ett-selskaps-modell med avdelinger fordelt på fire universitetsregioner.

Ett-selskaps-modell med 4 regionale randsonebaserte avdelinger

Modellen vil sikre at godt randsone-samarbeid i den enkelte regionen tas vare på, samtidig som unødvendig konkurranse mellom selvstendige datterselskaper elimineres. Modellen er dynamisk og lettere å endre enn konsernmodellen. Det blir lettere å skape god flyt av kompetanse og ressurser internt i selskapet. Hovedkontoret for selskapet bør legges til Oslo, et nøytralt sted i den posisjoneringskampen som har foregått altfor lenge, og et sted som ligger nær viktige beslutningstakere.

Kommentarer til hovedpunktene i innstillingen

Selv om UMB prinsipalt ønsker en annen modell for den blå grønne matalliansen enn Bergesen-utvalget, ønsker vi subsidiært å kommentere modellen som er foreslått i innstillingen.

- samle den næringsrettede forskningen i et holdingselskap

Utvalget foreslår at det opprettes tre *datterselskaper*: Biologi, Teknologi og Foredling. UMB mener at både biologi og teknologi er gjennomgående i hele den blå-grønne matalliansens forskning, og at de derfor ikke kan skilles ut i egne selskaper. Fiske og fangst er svært ulikt akvakultur, som omhandler oppdrett av matnyttige organismer etter vitenskapelige og kommersielle prinsipper i et menneskeskapt miljø. UMB foreslår på denne bakgrunn en fagbasert inndeling av det foreslåtte selskapet med *Fiskeri, Akvakultur og Foredling* som temaer. Akvakulturselskapet vil her være en framtidsrettet nyskaping med internasjonalt siktemål.

Selskapenes aktiviteter bør utøves gjennom et randsonesamarbeid med klare avtaler for flyt av personer, penger og andre ressurser mellom universitetene og datterselskapene, basert på langsiktige kontrakter om infrastruktur og bruk av selskapets ansatte i undervisningen. Slike samarbeidsrelasjoner sikres etter UMBs mening best gjennom eierskap. For å skape et godt og forpliktende samarbeid med det nye selskapet, ønsker derfor UMB en *eierrolle* i konsernet og *styreplass* i holdingselskapet og datterselskapene Akvakultur og Foredling.

UMB forutsetter at *pengestrømmen* ikke blir slik at sektordepartementene fortsatt øremerker midler til "sine" enheter i det nye konsernet. Dersom dette ikke oppfylles, vil hele fundamentet for den

Blå-grønne matalliansen bli ødelagt. UMB legger videre vekt på at holdingselskapet ikke må fungere som et ekstra forskningsråd, og at det legger til rette for at datterselskapene enkelt kan inngå prosjektsamarbeid med universiteter og andre partnere.

UMB mener at *hovedkontorets lokalisering* vil ha stor betydning for konsernets suksess. En lokalisering bestemt av distriktpolitiske hensyn framfor faglige hensyn vil skape interne vanskeligheter, med svakere måloppnåelse som resultat.

- skille mellom institutter som arbeider med næringsrettet og forvaltningsrettet forskning

UMB støtter forslaget om at den næringsrettede aktiviteten må gjennomgå og overføres til et næringsrettet selskap. Gjennomgangen må gjøres umiddelbart, og før det nye konsernet har fått sin endelige form. Deler av forvaltningsoppgavene bør kunne overføres til universitetene slik at nytte- og kunnskap også blir utnyttet i den høyere utdanningen. Dersom gjennomgangen viser at den næringsrettede aktiviteten som overføres fra HI og NIFES blir liten, vil NoFiMa's hovedtyngde ligge i Ås/Oslo. Dette må i tilfelle få konsekvenser for selskapet.

- opprette et infrastrukturselskap som overtar de berørte instituttenes havbruksstasjoner

UMB støtter forslaget om at havbruksstasjonene legges inn i et eget infrastrukturselskap, eller aller helst, i en avdeling i en ett-selskaps-modell (se denne). Det må være nær og ideskapende kontakt mellom instituttenes og universitetenes forskere og havbruksstasjonenes personell. Stasjonenes forsøksmessige utvikling må skje i tett dialog med forskerne.

- etablere en fellesarena for de blå og grønne forskningsaktørene

UMB er usikker på om dette forumet vil få noen praktisk betydning, så lenge avgjørende myndighet for faktisk styring og tildeling av midler vil ligge i andre fora.

Med hilsen

Knut Hove
Rektor

Odd Jarle Skjelhaugen
Forskningsdirektør